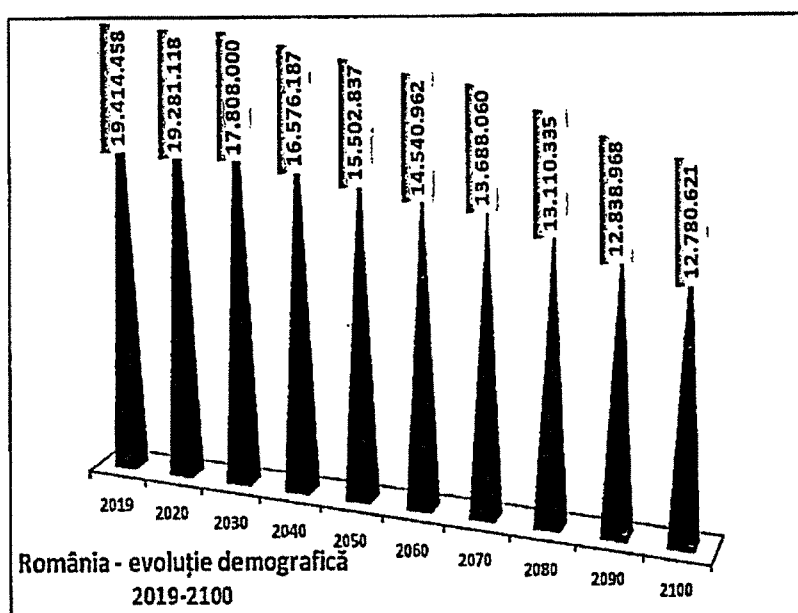

Expunere de motive

Situația demografică a României, luând în calcul cele mai recente evoluții, creionează scenarii deosebit de sumbre pe termen lung, evidențiate în rapoarte ale diverselor organizații internaționale și agenții specializate.

Datele statistice ale Uniunii Europene - scenariul de bază - arată că între anii 2030 și 2060 România va pierde circa un milion de persoane/deceniu, astfel că deceniul al 9-lea va marca reducerea populației țării la sub 13 milioane locuitori.

Sursa: Eurostat <https://ec.europa.eu/eurostat/web/population-demography/population-projections/database>

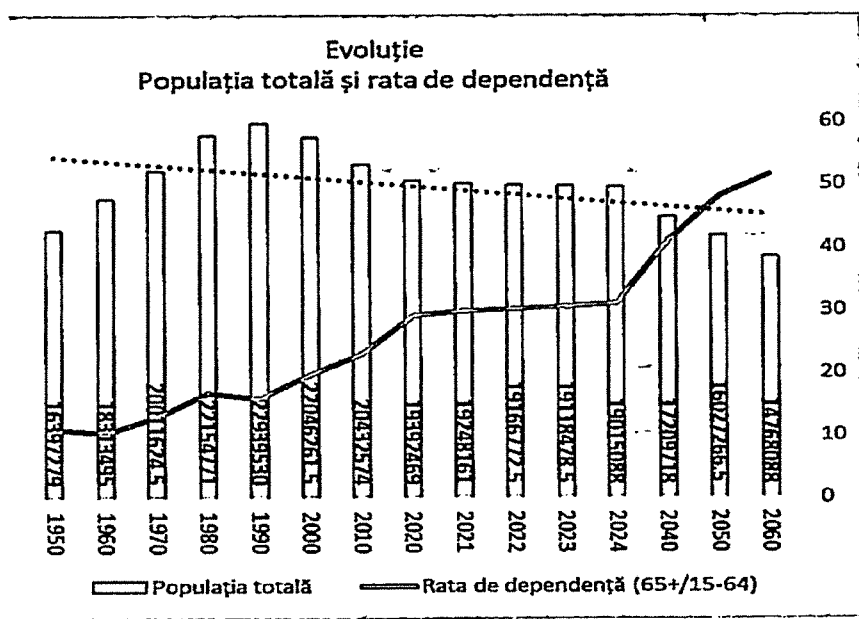
În sinteza raportului său despre *Perspectivile populației lumii în 2019*¹, ONU include România printre cele 8 țări ale lumii a căror populație a scăzut cu mai mult de 5% din anul 2010 ca urmare a efectelor combinate a doi factori majori: scăderea persistentă a ratei fertilității și o rată mare a emigrației.

Datele actualizate ale ONU vizând evoluția populației țărilor lumii pentru anul 2024, redată în graficele de mai jos pentru România, subliniază urgența luării de măsuri care să frâneze numărul în scădere al nou-născuților, tendință care va conduce în perspectiva anilor 2050 și 2060 la modificarea structurii pe vârste a populației și la creșterea abruptă

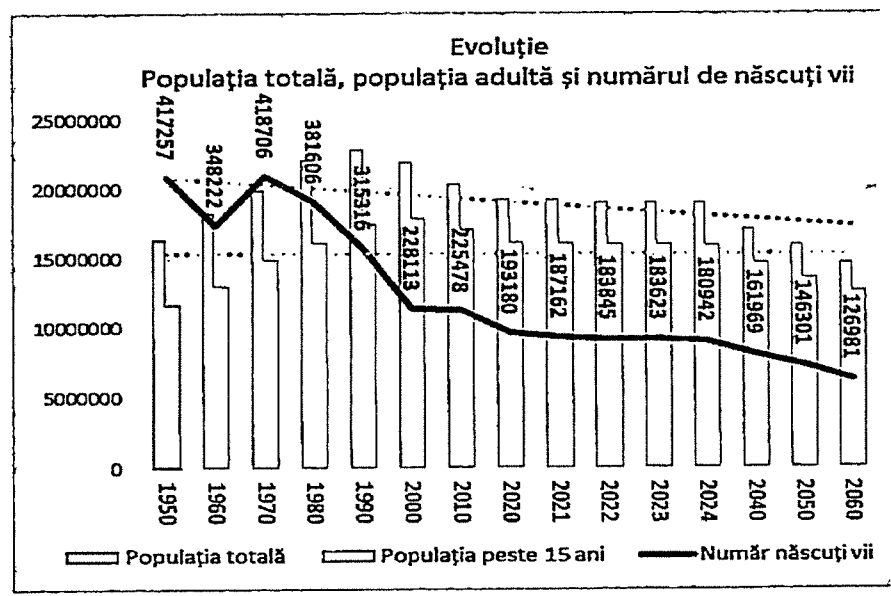
¹ https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_Highlights.pdf, p. 12 și 35

a ratei de dependență. Pentru anul 2060 se estimează că fiecare persoană aptă de muncă din grupa de vârstă 15-64 de ani va trebui să susțină o persoană în vârstă de peste 65 de ani.

Unul dintre aspectele demografice care poate fi influențat prin politici sociale este creșterea natalității prin încurajarea tinerilor să își asume rolul de părinte.

În contextul modernizării societății, fluidizării pieței muncii și diversificării opțiunilor în numeroase domenii ale vieții economice și sociale, aprecierea oportunității și momentului

întemeierii unei familii și asumării rolului de părinte a devenit o problemă complexă. Pe lângă aspirațiile și dorințele personale, tinerii iau în calcul riscurile și obstacolele pe termen mediu și lung.

Date ONU (<https://population.un.org/wpp/>) - 2024 Revision of World Population Prospects (Romania)

Astfel sunt luate în calcul cheltuielile cu asigurarea locuirii, echilibrarea obligațiilor inerente vieții de familie cu aspirațiile unei cariere², anumite servicii asociate cu calitatea creșterii copiilor –îngrijire și supraveghere, recreere și instruire. În numeroase cazuri, inaccesibilitatea sau calitatea insuficientă a serviciilor publice sunt privite ca obstacole insurmontabile, astfel că tinerii fie amână planurile de întemeiere a unei familii, de asumare a creșterii unui copil ori a următorilor, fie pur și simplu renunță la ele. Ca dovadă, aproape jumătate din copiii născuți în ultimele decenii au fost născuți de rangul I³, numărul familiilor cu copii, respectiv al numărului de copii/familie diminuându-se constant⁴, tendință observabilă și în celelalte state membre ale UE.

Inițiativa legislativă propune un program destinat familiilor cu copii, auxiliar creditării ipotecare, program care ia în calcul nevoile de locuire a tinerilor și le înlesnește decizia de a-și întemeia o familie, de a avea copii, respectiv de a-și asuma mai mulți copii⁵. Rambursarea unui credit ipotecar presupune eforturi financiare substanțiale pe perioade lungi, de peste 10-15 de ani, iar pentru un cuplu tânăr decizia de a-l contracta echivalează nu de puține ori cu greutate în asigurarea unui buget predictibil pentru traiul zilnic. Astfel de situații aduc cu sine amânarea sau renunțarea la anumite cheltuieli, fie de investiții, fie de mărire a familiei. În sprijinul celor afirmate vin datele Institutului de Statistică pentru anul 2022, care demonstrează faptul că rata sărăciei persoanelor care trăiesc în gospodării cu minori și tineri de 18-24 ani dependenți a fost cu 5,2 puncte procentuale mai mare decât cea a persoanelor care trăiesc în gospodării fără minori și tineri dependenți (23,5%).⁶ Incidența cea mai mare a ratei riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROE) s-a înregistrat la gospodăriile formate din doi adulți cu trei sau mai mulți copii dependenți (60,8%), urmată de cea a gospodăriilor monoparentale, cu o incidență de 47,3%.

Prezenta inițiativă legislativă vine în sprijinul familiilor în privința deciziilor de locuire, precum și în procesul de rambursare a creditelor ipotecare. În prezent, raportul rata medie/credit ipotecar mediu se situează în jurul a circa 40% din salariu mediu pe economie, iar scopul inițiativei legislative este de asigurare a unui venit disponibil mai mare pentru familiile care au copii în întreținere. Măsurile propuse sunt de subvenționare a dobânzii aferente creditului ipotecar, în funcție de numărul de copii ai familiei, în cazul:

- creditelor contractate prin programele *Prima casă/Noua casă*, aprobate prin Ordonanța de urgență nr. 60/2009, cu modificările și completările ulterioare, caz în care se subvenționează și comisionul de administrare
- creditelor ipotecare contractate potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, aprobată cu modificări și

² <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2185>

³ https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/evenimente_demografice_in_anul_2018.pdf,
https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/evenimente_demografice_in_anul_2021.pdf,
https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/evenimente_demografice_in_anul_2023.pdf

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfst_hnhntvch_custom_13213817/default/table?lang=en

⁵ <https://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20080414FCS26499+0+DOC+XML+V0//RO#title1>

⁶ https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/saracia_si_excluziunea_sociala_r2022.pdf

completări prin Legea nr. 288/2010, cu modificările și completările ulterioare, sau, exclusiv în calitate de persoană fizică, în temeiul Legii nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare.

Impact:

În luna martie a anului 2024, stocul de credite ipotecare se ridică la nivelul sumei de 106 miliarde de lei, 29,62 miliarde lei contracte acordate prin Programul *Prima casă/Noua casă*, iar 76,3 miliarde lei sub forma creditelor ipotecare standard⁷.

Dintre gospodăriile din România, în număr de 5.314.602⁸, circa 32,5% nu au copii, corespunzând unui număr de 1.724.930 de familii. Deoarece facilitățile propuse se adresează exclusiv familiilor cu copii, din creditele ipotecare aflate în sold la bănci, facilitățile nu se vor aplica asupra unei sume de 34,45 miliarde lei. Totodată, ținând cont de faptul că un număr de 908.222 gospodării nu au copii în întreținere, numărul familiilor care îndeplinesc condițiile de acordare a facilităților la plata creditelor pentru achiziționarea unei locuințe este de circa 2.681.450.

În proporție de 58,08%, gospodăriile din România au un singur copil, 31,42% au doi copii, iar 10,5% au 3 și peste 3 copii.

Coroborând aceste date, suma totală a creditelor asupra cărora se va calcula valoarea subvențiilor este 53,48 miliarde lei. Datele BNR arată că dobânda medie anuală este de 7%, astfel că impactul, în funcție de numărul de copii ai debitorilor arată astfel:

	Familii cu 1 copil	Familii cu 2 copii	Familii cu 3 copii și peste
%	58,08	31,42	10,50
Număr familii	1.404.858	760.071	253.949
Suma din totalul de 53,48 mld. lei	31,06	16,80	5,61
Subvenție dobândă 10%-50%-100%	0,21	0,59	0,39

Impactul de aproximativ 1,2 miliarde lei/an va fi în realitate mult diminuat, ținând cont de premisele permisive care au fost asumate. Astfel, debitorii care dețin două sau mai multe locuințe nu vor putea accesa programul, acesta având un caracter social, de ajutorare a familiilor care au de achitat ratele la creditele exclusiv pentru casa în care locuiesc; rata anuală a dobânzii de 7% este una maximă, în fapt ratele arată tendință descrescătoare pentru anul 2025 și în continuare; de asemenea, debitorilor care înregistrează restanțe de peste 30 de zile nu li se va acorda pentru luna sau lunile respective subvenția.

⁷ <https://bnro.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=19966> , Raport asupra stabilității financiare, iunie 2024

⁸ <https://www.recensamantromania.ro/rezultate-rpl-2021/rezultate-definitive/>

Un element distinct îl constituie acordarea bonificațiilor atât la creditele în derulare actualilor beneficiari ai programelor *Prima casă* și *Noua casă*, cât și debitorilor creditelor ipotecare contractate în condițiile pieței, care devin prin efectul legii beneficiari ai facilităților programului *Subvenții pentru căminul familiei*.

Mecanismul de derulare a Programului trebuie să fie unul cât mai lesnicios pentru beneficiari, urmând ca aceștia să fie incluși în baza informațiilor deținute de instituțiile de credit finanțatoare sau actualizate odată cu intrarea în vigoare a legii. Orice modificare în structura și numărul familiei va fi notificată finanțatorului, acesta actualizând încadrarea în program.

În numele inițiatorilor,

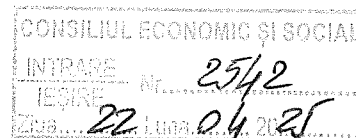
Miklós Zoltán, deputat UDMR

Tabel cu inițiatorii Propunerii legislative
 pentru instituirea Programului Subvenții pentru căminul familiei

Nr. crt.	Nume și prenume	Apartenența politică	Semnătură
1.	MIKLÓS JOLTÁN	UDMR	
2.	MAGYAR LORÁND-BALINT	UDMR	
3.	KOLESÁR KÁROLY	UDMR	
4.	Kónctei Gabra	UDMR	
5.	MOLNAR ANDREI	UDMR	
6.	MARKS ATTILA GÁBOR	UDMR	
7.	KELEMEN HUNOR	UDMR	
8.	HATTORÁNSZKI BRIGITTA-EVA	UDMR	
9.	LADANYI LÁSZLÓ-BOLC	UDMR	
10.	SZABÓ ÖBÖN	UDMR	
11.	VASS LEVENTE	UDMR	
12.	GÁL KÁROLY	UDMR	
13.	CSEPE EVA ANDREA	UDMR	
14.	HÁJDU GÁBOR	UDMR	
15.	KULCSÁR-TEREK JÓZSEF	UDMR	
16.	BIRO' ROZÁLIA-IBOLYA	UDMR	
17.	Bende Sándor	UDMR	
18.	ZAKARIÁS JOLTÁN	UDMR	
19.	KANTOR BOGLÁRKA	UDMR	
20.	CSOHA BOTOND	UDMR	

Tabel cu inițiatorii Propunerii legislative
 pentru instituirea Programului *Subvenții pentru căminul familiei*

Nr. crt.	Nume și prenume	Apartenența politică	Semnătură
21.	PIȘANU ȘTEFAN ȘTEFAN	UDMR	
22.	TUROS LÓRÁND	UD 170	
23.	KONDOR ÁGOTA	UDMR	
24.	CSÁSZÁR KÁROLY ZOLTÁN	UDMR	
25.	Kovács Máté	UDMR	
26.	NOVAK LEVENTE	UDMR	
27.	ANZAL HORVÁTH	UDMR/EMOS	
28.			
29.			
30.			
31.			
32.			
33.			
34.			
35.			
36.			
37.			
38.			
39.			
40.			

Camera Deputaților

Senatul

**Lege pentru instituirea
Programului Subvenții pentru căminul familiei**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1

Programul *Subvenții pentru căminul familiei*, derulat în perioada 2026-2036, are ca obiectiv înlesnirea accesului persoanelor care au întreținere copii la locuințe potrivite nevoilor lor prin acordarea de facilități de natura subvențiilor la dobândă și prin reducerea nivelului unor comisioane aferente creditelor ipotecare contractate.

Art. 2

În sensul prezentei legi, termenii și expresiile utilizate au următoarele semnificații:

a) *copil aflat în întreținere* – minorul, firesc sau adoptat, precum și elevul înscris într-o unitate de învățământ preuniversitar cuprins în sistemul național de învățământ cu frecvență zi, indiferent de nivel, sau studentul admis într-un program de studii universitare de licență cu frecvență, numai pentru primul program, până la împlinirea vârstei de 23 de ani, și care nu obține, cumulativ pe un an fiscal, venituri pentru care datorează impozit pe venit potrivit prevederilor art. 61 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, care să depășească nivelul a două salarii minime brute pe țară garantate în plată.

b) *credit ipotecar* – împrumut contractat în legătură cu achiziționarea/construirea sau extinderea ori modernizarea unei locuințe. Este considerat credit ipotecar:

b1) creditul contractat în vederea achiziționării sau construirii unei locuințe în temeiul prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 60/2009 privind unele măsuri în vederea implementării programului "Noua casă", aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 368/2009, cu modificările și completările ulterioare

b2) creditul contractat în vederea achiziționării sau construirii unei locuințe, extinderii, modernizării sau renovării locuinței de domiciliu, în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 288/2010, cu modificările și completările ulterioare, sau, exclusiv în calitate de persoană fizică, în temeiul Legii nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 3

(1) Beneficiar al programului este debitorul unui contract de credit ipotecar care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- a) creditorul nu a declarat scadența anticipată;
- b) nu înregistrează restanțe mai mari de 30 de zile la rambursarea creditului;
- c) are copil/copii în întreținere;
- d) are în proprietate o singură locuință, obiectul contractului de credit.

(2) Copiii aflați în întreținerea beneficiarului pot fi luați în calcul pentru un singur credit ipotecar pentru care se acordă facilitățile prevăzute de prezenta lege.

Art. 4

(1) Facilitatea constând în subvenționarea dobânzii se acordă beneficiarilor prevăzuți la art. 3 alin. (1) astfel:

- a) 10% pentru un copil;
- b) 50% pentru doi copii;
- c) 100% pentru trei sau mai mulți copii.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), dacă:

- a) intervine decesul soțului/soției sau al celui alt părinte/tutore/reprezentant legal al copilului/copiilor,
- b) celălalt părinte al copilului/copiilor este declarat necunoscut sau dispărut,
- c) instanța de tutelă hotărăște exercitarea autorității părintești de către un singur părinte, titularul contractului de credit ipotecar, respectiv
- d) adoptatorul este o persoană singură,

subvenția reprezintă:

- 25% pentru un copil
- 75% pentru doi copii
- 100% pentru trei sau mai mulți copii

(3) Facilitatea de natura reducerii nivelului comisionului de garantare calculat la soldul sumei garantate, după caz, acordate beneficiarilor prevăzuți la art. 2 lit. b1) sunt după cum urmează:

- a) cu 25 % pentru un copil,
- b) cu 75% pentru doi copii,
- c) 100% pentru trei sau mai mulți copii.

Art. 5

(1) Ministerul Finanțelor încheie cu finanțatorii acorduri privind derularea programului.

(2) Dovada îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. c) și d) și alin. (2), respectiv art. 4, după caz, revine beneficiarilor, prin depunerea actelor doveditoare la finanțator.

(3) Facilitățile prevăzute la art. 4 se acordă beneficiarului începând cu luna următoare depunerii actelor doveditoare.

Art. 6

(1) Sumele necesare derulării Programului se prevăd în bugetul Ministerului Finanțelor, la o poziție distinctă.

(2) Ministerul Finanțelor elaborează mecanismul de subvenționare a dobânzii, precum și procedura de control *ex-post* pentru un eșantion de cel mult 1% dintre beneficiarii facilităților, și le supune Guvernului spre aprobare.

(3) Hotărârea prevăzută la alin. (2) se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

PREȘEDINTELE
SENATULUI